

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (СЕРА)***

БЮЛЕТИН №2

Февруари 2021

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – СЕРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на СЕРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Първоначалните предвиждания на САРА за средния добив на пшеница през новата реколта е за нива около 4,90 т/ха. Общото производство се оценява на 5,8 млн.т., което е с около 15% над реколтата от 2020 г., когато прибраната пшеница падна на равнища от преди 2015 година. Критични за нивата на добивите остават природните условия в следващите 2 месеца.
- Първоначалната оценка за добива при ечемика през новата реколта е от 4,6 т/ха. Най-вероятностните максимални обеми при ечемика ще възлязат на 500 хил.т. Тези количества са близки до миналогодишните.
- Средните добиви при рапицата от новата реколта се очаква да бъдат около 2,7 т/ха. Общото максимално количество на добитата рапица за 2021/22 г. се прогнозира на 400 хил.т., което е с 25% над нивото от 2020 г, когато производството падна на нива от 2012-2013 г.
- Направените предвиждания за производството при есенните култури с обеми над показаните средни се оценява на +30%, а за по-ниска реколта, с по-голям спад от тези средни, е с вероятност 15%. Показаните средни с вариация + или -8% са изчислявани на 55%.
- Засетите площи с есенни култури по оценки на САРА е с 2-3% под миналогодишното. Площите, които се очаква да бъдат засети при пшеница са около 1,2 млн.ха, ечемика да остане на равнища около 115 хил.ха, а рапицата да претърпи намаление до 120 хил.ха.
- Високите цени на всички зърнени и маслодайни стоки от началото на пазарната година се дължат повече на глобалното предлагане на пари, отколкото на фундаментални предпоставки на неравновесие между предлагане и търсене.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Украйна към края на м.февруари са: хлебна пшеница - 286 US\$/т, ечемика - 260 US\$/т, фуражна пшеница - 280 US\$/т. При царевичата FOB цената е 265 US\$/т, а слънчогледовото олио достигна връх от 1490 US\$/т, а износът на слънчогледово семе в края на м.февруари от Украйна е 710 US\$/т. Цените на слънчогледовото семе са на средните равнища на олиото в последните 2-3 години.
- В следващите 1-2 години световните цени на зърнени и маслодайни култури ще останат високи, като финансовите стимули за справяне с КОВИД-19 кризата подсилват ликвидността, което върви с ниски преходни стокови запаси в световен план.
- Цените на палмовото масло, FOB Индонезия достигат в края на м.февруари 1060 US\$/т, което е най-високото равнище от 2010-2011 година. Целият маслодаен комплекс бележи ръст, което се дължи на силно търсене и възходящи стокови пазари, което предполага, че ценовото нарастване ще продължи и може да достигне 1200 US\$/т.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	11.2020	12.2020	01.2021	02.2021*	03.2021*
Хлебна пшеница	375,52	379,43	398,99	390	385
Фуражна пшеница	355,96	359,87	373,56	375	365
Ечемик	287,51	287,51	299,24	300	300
Царевица	346,18	352,05	363,78	365	370
Слънчоглед**	824,50	865,40	865,40	880	890

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация

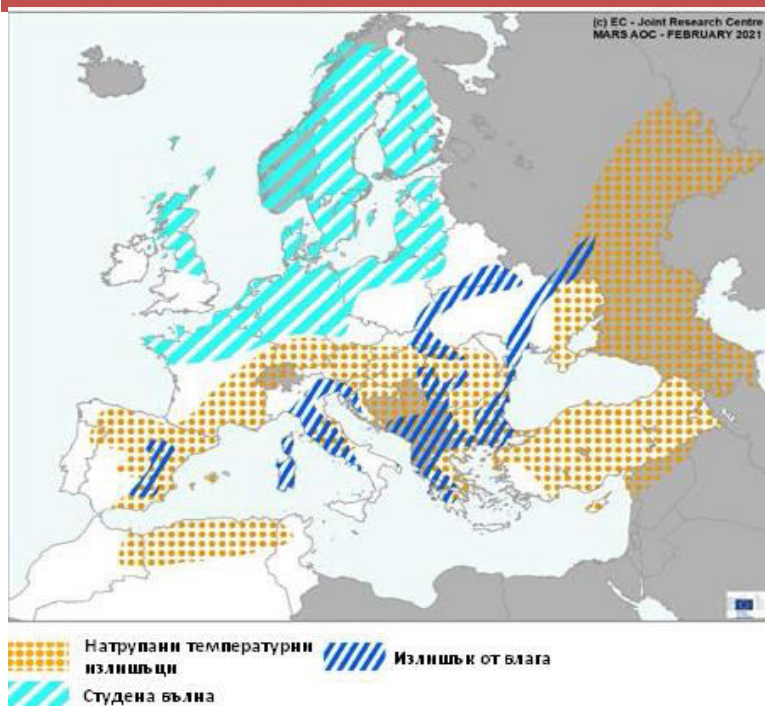
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	12.2020	01.2021	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	178,90	195,42	+22%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	163,63	192,57	+24%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	732,67	730,94	-3%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Засегнати площи от неблагоприятни природни условия в периода 01.01.2021 – 15.02.2021 от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, February, 2021

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Първоначалните оценки на САРА за производството на домати, пипер и краставици през 2021 година е за увеличение в сравнение с 2020 г. Производство на домати се очаква да достигне 145 хил.т. Това представлява ръст с около 12% в сравнение с 2020 г., когато САРА очаква добитото количество да възлезе на 130 хил.т. Спадът през 2020 г. в производството на домати идва основно по линия на полското производство, което се изчислява на 75 хил.т.
- Производството на пипер се очаква да се доближи до 55 хил.т. Това представлява нива съпоставими с тези от предходната година, с добити количества от 53 хил.т.
- Максималното количество прибрани краставици през 2020 г. се оценява на 74 хил.т. През 2021 година, САРА предвижда обеми близки до миналогодишните, достигащи 72 хил.т.
- Увеличението което се предвижда в производството на основните зеленчуци се основава на допусканията за добри природни условия, както и стабилизиране на производството в резултат на стремежа за по-голямо целево подпомагане в сектора.
- При полските домати средната цена за домати на открито за 2020 г. се очаква да е 0,62 лв/кг и 1,17 лв/кг за оранжерийни, докато за 2021 г. се предвижда цена от 0,64 лв/кг, а за оранжерийно производство тя да е 1,05 лв/кг.
- Средните изкупни цени за краставици на открито за 2021 г. са 0,75 лв/кг, а за оранжерийни краставици 1,25 лв/кг. Това представлява с около 3% над цените от 2020 г.
- Средните изкупни цени при пипера за 2020 г. по данни на НСИ са изчислени на 0,76 лв/кг, с 2% над тези от 2019 г. За 2021 г. се предвижда изкупна цена на пипера от 0,78 лв/кг.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Световното развитие на зеленчукопроизводството прогресира с годишен ръст от 1 до 2%. Световното производство на краставици достига 87,8 млн.т през 2019 г., което е нарастване с 2% за година. Китай е с доминиращ дял от около 75%, а Русия и Турция я следват с дялове около 2,5%. Сред страните от ЕС, най-голямо производство има в Испания, със световен дял от 1%.
- Световното производство на домати за 2019 г. се изчислява на 180,8 млн.т. Китай и Индия имат дял от около 42% средногодишно, докато Турция е на 4 място с 7%, а Италия е най-големият европейски производител на 6 място с около 3,5%.
- Производството на сладък и лютив пипер в световен мащаб се нарежда надолу в световната производствена класация. За 2019 г., производството достига 38 млн.т. Китай държи около 50% от производството, докато ЕС е с дял от 7,3%, а Турция с 6,8%. Азиатският континент е с 80% дял в това производство.

Изкупни цени, лв./тон

	11.2020*	12.2020*	01.2021*	02.2021*	03.2021*
Домати	0,73	0,91	1,20	1,25	1,25
Краставици	1,15	1,47	1,85	1,85	1,65
Пипер	0,65	0,80	1,10	1,10	1,30

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	11.2020	12.2020	01.2021	02.2021*
Домати - оранжерийни	2,41	2,00	1,86	1,98
Домати - внос	1,86	1,86	1,65	1,82
Краставици - оранжерийни	2,17	2,35	2,28	3,60
Краставици - внос	1,51	1,51	1,81	2,60

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно, лв./кг.

	11.2020	12.2020	01.2021	02.2021*
Домати	2,78	2,75	2,63	2,70
Краставици	3,15	2,94	3,58	3,99
Чушки (зелени)				

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на доматите в ЕС през м.януари остават по-ниски отколкото средно за последните 5 години, около 1,02 евро/кг. Испания успява да постигне увеличение на цените от 0,66 евро/кг през м.декември до 0,86 евро/кг през м.януари, 2021 г, докато Италия отбелязва най-сериозен спад с 18% в сравнение с 5 годишен период. Цените за м.февруари и март в ЕС се прогнозира да бъдат между 0,98-1,08 евро/кг, като успеят да достигнат средните за този период на годината.
- През м.февруари, цените на сладкия пипер на едро в Испания са около 1,20 евро/кг, което е спад с 3% за месец и с 10% под тези от миналата година. Цените на едро в Турция не се променят осезаемо на месечна база и остават около 0,54 US\$/кг, което е с +3% на годишна база по данни на www.tridge.com. Цените в следващите месеци ще зависят от търсенето, което спада и от инфлацията.
- Цените на едро на краставици през м.февруари остават под натиск, което основно се дължи на намаленото потребление в ЕС. Причина за това е КОВИД-19, като в много от страните разпространението на вируса е все още високо и засяга търсенето. В Полша, където цените имат силен арбитраж заради внос от различни места, цените спадат на годишна база с 22% до 1,00 евро/кг. Цените на едро в Турция също вървят надолу с около 29% на годишна база.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Първите оценки на националните сметки в селското стопанство на НСИ показват, че производството на мляко през 2020 г. ще бъде с около 0,9% над производството от 2019 г. Изкупните цени са с около 1% под тези от предишната година. Делът на млечния сектор в животновъдната продукция се изчислява на 31%, а в брутната продукция от отрасъла е 8%.
- По данни на НСИ изкупните цени на кравето мляко за 2020 г. са с 2% под тези за 2019 г. и с 3% надолу при биволското мляко. Леко нарастване се отчита при изкупните цени на овчето мляко, което се е изкупувало на 1,23 лв/л. през 2020 г. срещу 1,17 лв/л през 2019 г.

Развитие на млечната верига в света

- Средната цена на суровото мляко в ЕС-27 през м.януари остава стабилна, макар да се отчита лек спад с под 1% на месечна база, като за ЕС-13 цената е 0,69 лв/кг. Повишението на цените на фуражите се очаква в следващите месеци да поддържа цените над средните за последните 5 години, което ще се ускори при подобряване състоянието на потреблението в ЕС, с облекчаване заплахата от КОВИД-19 и напредване на ваксинацията.
- През м.декември изкупеното мляко нараства с 0,2% (26 000 т.). Производството нараства в Италия, (3,5%; 35 000 т.), Ирландия (4,6%, 11 000 т.) и Полша (1,2%, 12 000 т.). За цялата 2020 изкупеното мляко в ЕС нараства с 1,7%.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия през м.февруари е около 0,37 евро/л, като цените на свободните количества мляко в ЕС ще зависят от тенденциите в потреблението в ЕС и експортните позиции в близките месеци.
- През годината има ръст на производството на краве мляко при основни страни износители. За САЩ с 2,1% увеличение в сравнение с предходната година, за Австралия и Нова Зеландия с 0,8%. [USDA](#) продължава да повишава прогнозата за цените на всички видове млечни продукти през 2021 г.
- Китай остава най-големият вносител на млечни продукти. През 2020 вносът нараства за суроватката с 38%, за маслото и млечните мазнини с 35%, за сирената с 13%. Има намаление при сухото и пълномасленото обезмаслени млека с -2% и -4%.

Актуална информация

- България кандидатства за вписване на „Българско кисело мляко“ и „Българско бяло саламурено сирене“, като Защитени наименования за произход (ЗНП). Продуктите със Защитени географски означения могат да бъдат включвани и в споразумения между ЕС и трети страни за взаимно признаване и закрила, подобрявайки по този начин конкурентостта и достъпа на български продукти до нови пазари извън ЕС.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	11.2020	12.2020	01.2021	02.2021*	03.2021*
България	62,59	62,59	62,59	63,00	63,00
ЕС(13)	68.47	69.53	69.30		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнози (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	11.2020	12.2020	01.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България					
ЕС(28)	434.1	445.9	459.6	+3.1	-8.2

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	11.2020	12.2020	01.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1512.0	1536.0	1504.0	-2.1	-6.9
ЕС(28)	661.1	674.8	700.2	+3.8	+0.8

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	11.2020	12.2020	01.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1107.0	1073.0	1096.0	+2.1	+0.6
ЕС(28)	606.3	602.4	600.4	-0.3	+0.7

Δ%м-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ%у-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според експерти консумацията на млечни продукти в домакинствата по време на пандемията във Великобритания се е увеличила и е налице предпазлив оптимизъм за бъдещето на пазара. Ръстът е обусловен от увеличените покупки на хранителни стоки с 10%. Консумацията на сирена е нараснала с 15,7%. Продажбите на кисели млека нарастват с 4,7%, а на масла на 16%.
- За периода 2021-2026 г. световният пазар на сирена се очаква да има ръст около 7% годишно достигайки 105 млрд. US\$. Основни двигатели на растежа са: разрастването на веригите за бързо хранене; нарастването на доходите и промяната във вкусовете на големи пазари, като Китай и Индия; развитието на модерната търговия и съоръжения за съхранение на продукция; модерният маркетинг.
- Основните произведени в България продукти са кашкавал и бяло саламурено сирене и дали българските износители ще могат да се възползват от ръста на световния пазар, зависи от осигуряване на маркетингови количества, от способността да се подобри ценовата конкурентост, да се поддържа качеството и да се работи върху асортимента и вида на продуктите с оглед на потребителските тенденции.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- През м.януари цената на едро на свинското месо се понижи до 3387 лв./тон кланично тегло, което е с 2,7% под нивото от м.декември и с 22% под равнището на същия месец на предходната година. Динамиката на европейския пазар показва слабо покачване на цените на тон кланично тегло на свинско месо в началото на м.февруари (+1% спрямо предходния месец), но това равнище е значително по-ниско от отчетеното през същия период на 2020 г. (-27%).
- Европейските производители на свинско месо, вкл. българските са в изключително трудна пазарна ситуация, повлияна едновременно от рестрикциите, свързани с ограничаването на АЧС, засилените изисквания по отношение на производството в кланиците, във връзка с COVID-19 и повишените разходи за фуражи. Очакванията са през първото тримесечие на 2021 г. цените да останат под натиск, поради все още повишеното предлагане от Германия, но перспективите за ръст са големи.
- Пилешкото месо е основен заместител на свинското и поради тази причина промените на цените на свинското месо оказват влияние върху цените на пилешкото. През м.януари средната цена на пилешкото месо отбеляза спад с 6% спрямо предходния месец и с 13% сравнено с година по-рано. Ситуацията на европейския пазар показва възходяща ценова динамика от началото на м. февруари, което ще тласка българските цени нагоре.
- Различията в качеството на предлаганото говеждо и телешко месо на пазара провокират сериозни колебания в ценовите равнища. Очакванията са през следващите два месеца цените да се движат около нивото от 2020 г.

Важни събития през м.февруари, 2021 г.

- На проведения в края на м.февруари Икономически съвет към обсерваторията на пазара на месо към ЕК, е отчетена известна стабилизация на пазара на говеждо и телешко месо, обусловена от растежа на продажбите на дребно. Реализираният износ през 2020 г. е на нивата от предходната година, докато вноса намалява значително. От началото на м.февруари цените се покачват.
- Изнесените на съвета данни показват, че въпреки пандемията, консумацията на месо в ЕС-27 се е повишила слабо през 2020 г. до 57,4 кг на глава от населението (+0,2% на годишна база). Много експерти настояват към намаляване потреблението на месо и преминаване към растителен протеин, което ще намали натиска от парникови емисии. Най-голямо е количеството на консумираното свинско месо - 26 кг на глава от населението, следвано от пилешкото - 20,7 кг, говеждото - 9,3 кг и агнешкото - 1,16 кг. Продажбите на продукти, заместители на месото в общата стойност на продажбите на месо за сега е само около 1%.

Цени, лв./тон кланично тегло

	11.2020	12.2020	01.2020	02.2021*	03.2021*
Говеждо и телешко месо	4185	4107	4127	4200	4500
Свинско месо	3560	3462	3384	3450	3550
Пилешко месо	2797	2827	2640	2750	2900
Агнешко месо	12772	12615	11735	-	-

*Прогнозни цени

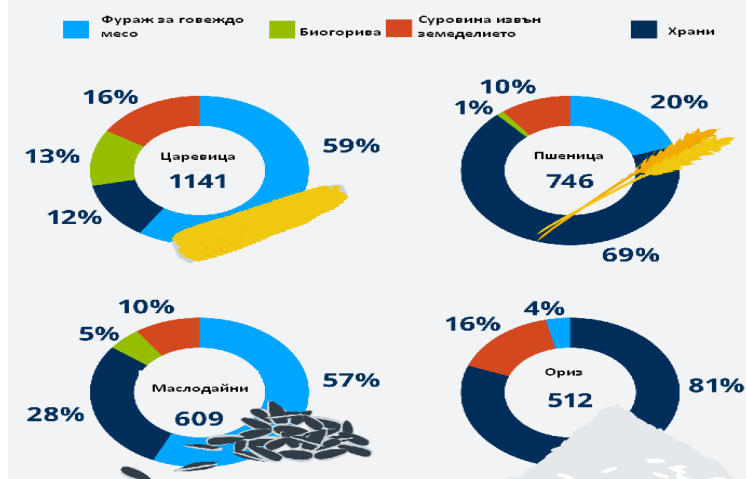
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Световните цени на месото отбелязаха слабо повишение през м.януари, като стойността на глобалния индекс, проследяван от ФАО се покачи с 1% над равнището от м. декември 2020 г. Увеличението се дължи основно на ценовия растеж при овчето и агнешкото месо (+2,5% на месечна база), следвано от пилешкото месо (+2,4%). Въпреки покачването, стойността на индекса е със 7% под нивото от същия месец на 2020 г.
- Експертите на Rabobank очакват възстановяване на търсенето на свинско месо през 2021 г. в повечето региони на света, поради възможностите за по-голям контрол върху разпространението на COVID-19.
- Предвиждат се силни колебания в световната търговия със свинско месо, като негативно то въздействие на АЧС и COVID-19, но Китай дава индикации, че ще увеличи вноса, търсейки по-евтино месо, срещу увеличението на фуражните цени.
- Силното търсене на пилешко месо се очаква да продължи през 2021 г. и 2022 г., въпреки очаквания растеж на предлагането при алтернативните животински протеини. Започналата в условията на пандемия промяна на каналите на дистрибуция ще продължи, засилвайки ролята на онлайн търговията и на доставките по домовете.

Предназначение на световното производство на различни култури в млн.тона

Източник Meat Atlas, OECD, FAO: <https://www.dw.com/en/meat-atlas-its-time-to-rethink-what-we-eat/a-56145352>

